

Núm. Exp.: CIGTSI-0005-2023
Servei: Secretaria /Serveis Jurídics

DICTAMEN

COMISSIÓ INFORMATIVA DE GOVERNANÇA, TRANSPARÈNCIA I SERVEIS INTERNS

En els darrers deu anys, la nostra societat ha patit l'impacte negatiu de diverses crisis que han requerit modificacions legislatives i pressupostàries *ad hoc*, que intentaven minimitzar el seu impacte en el dia a dia de la nostra ciutadania i assegurar la prestació dels serveis que garanteixin l'estat del benestar d'una manera inclusiva.

En aquest sentit, els ens locals hem acumulat en una dècada una legislació lesiva contra l'autonomia local que es va concretar en la Llei de Racionalització i Sostenibilitat de l'Administració Local (LRSAL), la COVID-19 i la guerra d'Ucraïna amb la conseqüent i actual crisi que ha provocat un augment del preu de les matèries primeres i, en general, l'increment del cost dels serveis i inversions que es donen o s'impulsen des dels ens locals.

D'altra banda, és necessari remarcar la important disminució d'ingressos que ha representat per a molts ajuntaments la recent reforma de l'impost sobre l'increment del valor dels terrenys urbans. A més, s'ha requerit als ajuntaments el retorn dels ingressos recaptats per aquest impost que estaven subjectes a reclamació als ciutadans afectats.

Totes aquestes decisions que s'han pres a nivell Europeu, Estatal i de Catalunya han tingut com a destinataris els nostres veïns i veïnes i als ens locals com a gestors a primera línia en la seva aplicació.

Pel que fa als consells comarcals, i concretament al del Maresme, des de l'any 2006 tenim congelada l'aportació de la Generalitat des del Fons de Cooperació Local (excepte al 2021 que vam rebre una aportació extraordinària), ingressos no finalistes que es destinen a finançar l'estructura general. Malgrat això, l'assumpció de noves competències delegades per part d'altres institucions, principalment i precisament de la Generalitat de Catalunya, ha repercutit sobretot en l'increment de les despeses generals i el cost de la massa salarial, que s'ha hagut d'adaptar a aquestes noves exigències.

Aquestes circumstàncies han posat a prova la solidesa del sistema de finançament dels ens locals i hem pogut constatar que s'ha agreujat la situació, que ja era prou precària,

de manca de recursos, d'atribució continuada d'obligacions sense finançament, d'assumpció del principal esforç en el compliment de les mesures per reduir l'endeutament públic, etc.

Tenint en compte l'infrafinançament mitjançant el Fons de Cooperació Local, així com l'obligació que tenim com a administració que els serveis han d'estar correctament finançats, en l'elaboració del Pressupost per l'annualitat 2024 del Consell Comarcal del Maresme s'ha fet un anàlisi de costos i s'ha constatat que els centres de cost corresponents a alguns serveis delegats de la Generalitat de Catalunya resulten deficitaris. Així, per exemple, es constaten dèficits en els serveis educatius (-192.911,08€), consum (-4.935,18€) i els serveis de l'Equip d'Atenció a la Infància i Adolescència en Risc (EAIA) Família Extensa (SIFE) (-145.554,61€).

En conseqüència, el Consell Comarcal del Maresme creu necessari sol·licitar a la Generalitat de Catalunya un increment dels imports dels serveis delegats, concretament al Departament d'Educació, del Departament d'Empresa i Treball (pel que fa al servei de Consum) i del Departament de Drets Socials (pel que fa al servei de l'EAIA i SIFE), en aplicació del que preveu la normativa vigent en matèria de finançament de les competències delegades, i concretament de l'article 27.6 de la Llei de Bases de Règim Local:

“27.6. La delegació ha d'anar acompanyada en tot cas del finançament corresponent, per a la qual cosa és necessària l'existència de dotació pressupostària adequada i suficient en els pressupostos de l'Administració delegant per a cada exercici econòmic, i és nul·la sense aquesta dotació.

L'incompliment de les obligacions financeres per part de l'Administració autonòmica delegant faculta l'entitat local delegada per compensar-les automàticament amb altres obligacions financeres que aquesta tingui amb aquella.”

L'augment del cost de les matèries primeres ha repercutit en les adjudicacions i en els complements que han comportat la seva execució. Molts dels projectes que s'han vist afectats estan vinculats a subvencions d'altres administracions, que no s'han augmentat, assumint els ens locals directament el sobre cost.

Els ens locals de Catalunya hem hagut de recórrer a les poques figures impositives que disposem per a fer front a aquestes circumstàncies. La resposta del legislador ha estat inexistent i els Governos a nivell Europeu, Estatal o Català que han incomplert respectivament la Carta d'autonomia Local, la Constitució i l'Estatut de Catalunya que obligava a l'aprovació d'una llei de finances locals, han habilitat mesures restrictives pel deute, d'una banda, i a subvencions conjunturals que, en cap cas, solucionen el dèficit estructural de finançament dels ens locals i a una distribució dels ingressos que no es correspon amb aquestes obligacions.

Concretament i pel que fa al Consell Comarcal del Maresme, a l'exercici 2019 el Plenari va aprovar i vàrem posar en marxa el sistema de les aportacions municipals no finalistes a les finances comarcals, previst en l'article 41 del DL 4/2003, de 4 de novembre, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de l'organització comarcal de Catalunya, sobre les “Aportacions dels municipis” i que preveu:

“Les finances comarcals es nodreixen també de les aportacions dels municipis de la comarca. Les comarques, amb consulta prèvia als municipis, han d'establir els criteris de càlcul de les aportacions municipals, en els quals s'han d'incloure necessàriament, com a paràmetres de proporcionalitat, el nombre d'habitants i l'aprofitament dels serveis prestats per la comarca”.

Aquest sistema ha resultat fins l'any 2023 una liquidació als ajuntaments d'acord amb el quadre següent, que ha suposat una càrrega més a les finances dels ajuntaments:

	2019	2020	2021		2022	2023
AJUNTAMENT	DEFINITIVA	DEFINITIVA	DEFINITIVA	DEFINITIVA (DEIXAR SENSE EFECTE)	DEFINITIVA	PROVISIONAL
TOTAL	351.318,94	357.172,49	592.778,52	0,00	621.964,22	457.956,28
1.788.411,94						

A més, cal abordar de forma definitiva un finançament dels diferents territoris de l'Estat més transparent i just, que acabi amb l'actual dèficit fiscal de Catalunya, que és un greuge afegit per la ciutadania.

Estem posant al límit la pressió fiscal a la qual estan sotmesos els nostres conciutadans, en una etapa de crisi socioeconòmica continuada.

El repartiment entre les diferents administracions que es fa per part de l'Estat dels tributs i dels ingressos, no es correspon a les competències i responsabilitats que actualment tenen els ens locals respecte a les altres administracions.

Havent estat informat en sentit Favorable en la Comissió informativa de Governança, Transparència i Serveis Interns de data 12 de desembre de 2023

Es proposa al Ple l'adopció dels següents

ACORDS:

PRIMER.- INSTAR el Congrés, el Senat, el Parlament de Catalunya i els Governos de l'Estat i de la Generalitat, a una reforma estructural del finançament dels ens locals que asseguri el compliment del principi de suficiència financera.

SEGON.- IMPULSAR una taula de negociació amb la Generalitat, per una banda, amb el Govern de l'Estat per una altra, i les entitats municipalistes més representatives per establir les bases del nou finançament local.

TERCER.- Mentre s'acorda el nou sistema de finançament local, cal habilitar de manera conjuntural un repartiment més equitatiu dels tributs i els ingressos de l'Estat i que la

participació dels ens locals es correspongui amb les seves competències, la prestació de serveis impropis i resolgui la nul·la capacitat del sistema de finançament actual per a donar resposta a les necessitats de la nostra ciutadania.

QUART.- INSTAR el Govern de l'Estat a impulsar conjuntament amb els diferents territoris de l'Estat un nou sistema de finançament just i equilibrat que acabi amb el dèficit fiscal o es creï un topall màxim de solidaritat envers l'Estat seguint els models més avançats d'Europa, amb regles explícites i claredat de xifres i que garanteixi que tots els ciutadans reben les mateixes prestacions i serveis.

CINQUÈ.- INSTAR el Govern de l'Estat a derogar la LRSAL. L'objectiu que perseguia inicialment aquesta Llei, parcialment ja derogada, no té avui cap sentit i limita l'autonomia local a l'hora de donar resposta als reptes actuals. INSTAR també a modificar la Llei d'Estabilitat Pressupostària i Sostenibilitat Financera de manera que la seva aplicació se suavitzi i flexibilitzi perquè les entitats locals disposin de major autonomia en la despesa pública.

SISÈ.- INSTAR el Govern de la Generalitat que constitueixi una comissió amb les entitats municipalistes més representatives per treballar conjuntament els continguts de l'avantprojecte de Llei de Govern i Finances locals de Catalunya. En aquesta proposta cal afrontar, entre altres prioritats, el finançament dels Consells Comarcals.

SETÈ.- SOL·LICITAR a la Generalitat de Catalunya, i concretament al Departament de la Presidència, l'actualització com a mínim de l'IPC de l'any 2006 a l'actualitat, del Fons de Cooperació Local de Catalunya, i també al Departament de Drets Socials, al Departament d'Educació i al Departament d'Empresa i Treball (Agència Catalana de Consum) el finançament necessari per exercir les competències delegades en la seva totalitat i d'acord amb els costos reals dels serveis.

VUITÈ.- COMUNICAR els presents acords al Govern de l'Estat, al Govern de la Generalitat (en cada una dels Departaments esmentats en el dispositiu precedent), al Parlament de Catalunya, al Congrés de Diputats, al Senat, a l'Associació Catalana de Municipis i a la Federació de Municipis de Catalunya.

President/a
Marc Bosch de Doria

A data de la signatura electrònica